

Панченко В.А.,
д.е.н., професор
Льотна академія Національного авіаційного університету

ДЕРЖАВНИЙ МЕХАНІЗМ ОЦІНЮВАННЯ ЗБИТКІВ ВІД ВІЙНИ ЯК СКЛАДОВА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ЕВАКУАЦІЇ ТА РЕЛОКАЦІЇ БІЗНЕСУ

Україна активно розробляє власні закони та норми щодо оцінювання збитків від війни та отримання компенсацій, залучення міжнародних організацій та відповідність міжнародним нормам залишаються важливими. Одним із ключових кроків у цьому напрямі стало створення Міжнародного реєстру збитків, заподіяних Україні російською агресією, який буде розміщений у Гаазі.

Реєстр є першим компонентом комплексного механізму відшкодування, який включатиме створення Компенсаційної комісії та Компенсаційного фонду. Комісія розглядатиме індивідуальні претензії громадян, компаній та української держави про відшкодування з боку росії. Фонд, у свою чергу, збиратиме ресурси, у тому числі конфісковані російські активи, для виплати визначених Комісією вимог. Важливість цього Реєстру полягає в його основоположній ролі у створенні прозорого та юридично обґрунтованого шляху для України домагатися відшкодування згідно з міжнародним правом. Рішення заснувати Реєстр у Гаазі, яка є столицею міжнародного правосуддя, підкреслює націленість міжнародної спільноти притягнути росію до відповідальності.

Враховуючи необхідність дотримання міжнародних норм та правил, в контексті оцінки збитків можуть бути корисними Міжнародні стандарти оцінки (IVS). Вони забезпечують прозорість, надійність і професійну компетентність проведення оцінок, що підвищує довіру до них як у внутрішньому, так і в міжнародному правовому полі. Для України саме узгодження з IVS може допомогти переконатися, що оцінка збитків, пов'язаних з війною, визнається та приймається в глобальному правовому та фінансовому середовищі, сприяючи

справедливим претензіям щодо компенсації та зміцнюючи впевненість інвесторів у точності та справедливості оцінок.

Міжнародні стандарти оцінки, опубліковані Радою з міжнародних стандартів оцінки (IVSC), містять загальновизнані вказівки щодо визначення вартості активів і компаній, які часто використовуються в судових справах, пов'язаних із компенсацією. Відповідність цим стандартам гарантує, що оцінка є обґрунтованою, прозорою та узгодженою в різних юрисдикціях, тим самим посилюючи обґрунтованість вимог про компенсацію. Застосування Міжнародних стандартів оцінки для оцінки збитків, пов'язаних з воєнними діями в Україні підтримує достовірність і можливість виконання позовів про відшкодування на міжнародних юридичних форумах, де стандартизовані, прозорі методи оцінки є обов'язковими для відстоювання справедливих результатів.

Для визначення основи компенсації за збитки, пов'язаних з війною, слід враховувати три основні категорії: пошкодження або знищення активів і підприємств, експропріація активів і підприємств і понесені економічні збитки. Відповідна основа для оцінки залежить від конкретних обставин. Для експропрійованих прибуткових активів або компаній ринкова вартість може бути найбільш придатною для розрахунку компенсації. Для пошкоджених або знищених активів, таких як будівлі чи машини, вартість відновлення може бути більш актуальною. Обидві бази оцінки надають структуровані методи для забезпечення справедливої фінансової компенсації.